

Instelling tijdelijke gebieden met beperkingen Lonneker, Twente en Terlet ten behoeve van oefening Lowlands II, Ministerie van Defensie

8 oktober 2020
Nr. MLA/178/2020
Kenmerk BS2020019584

De Minister van Defensie,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

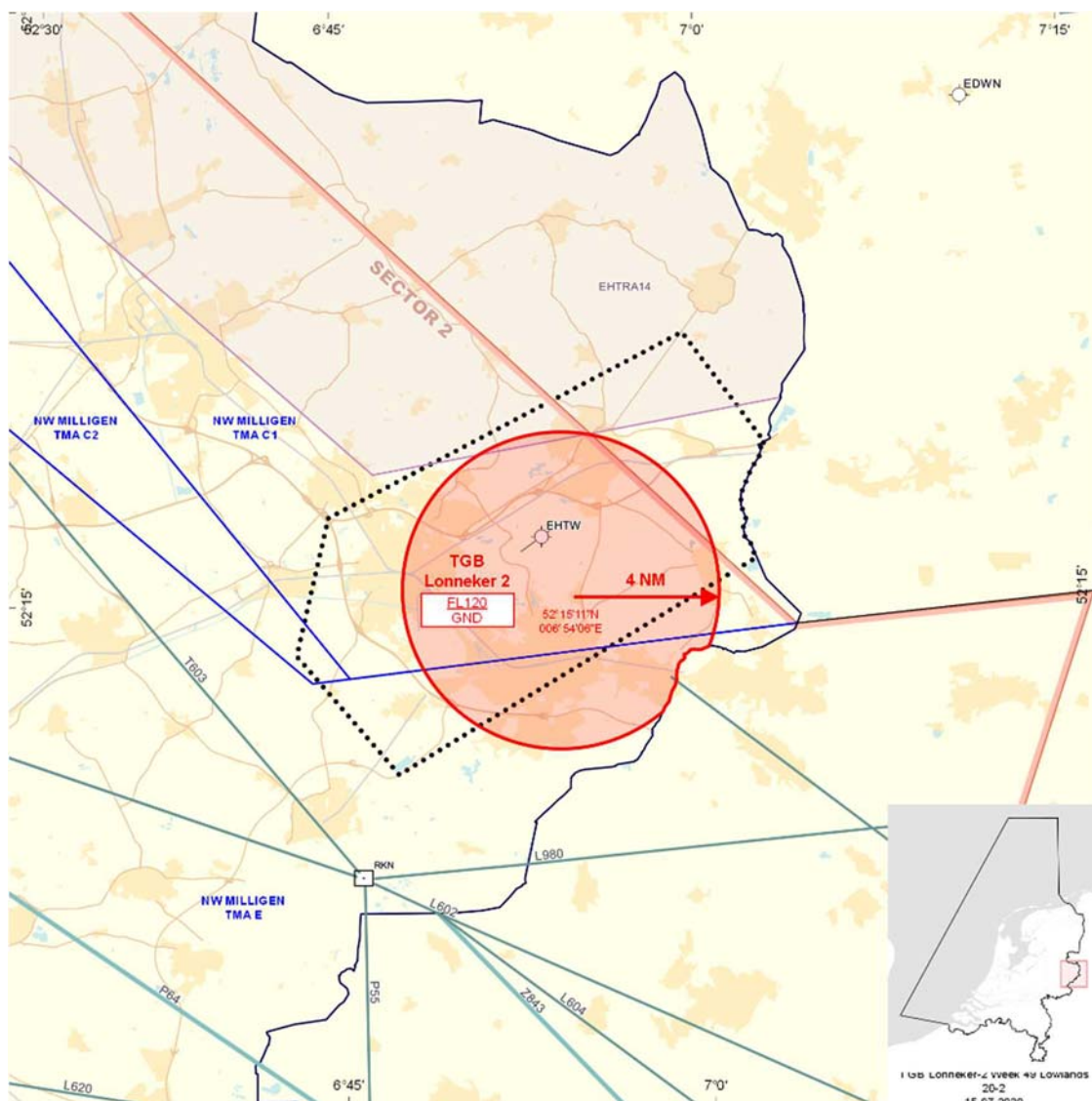
Gelezen het verzoek van de commandant Korps Commandotroepen 9 juli 2020;

Gelet op de artikelen 9 en 19, derde lid, van het Besluit luchtverkeer 2014;

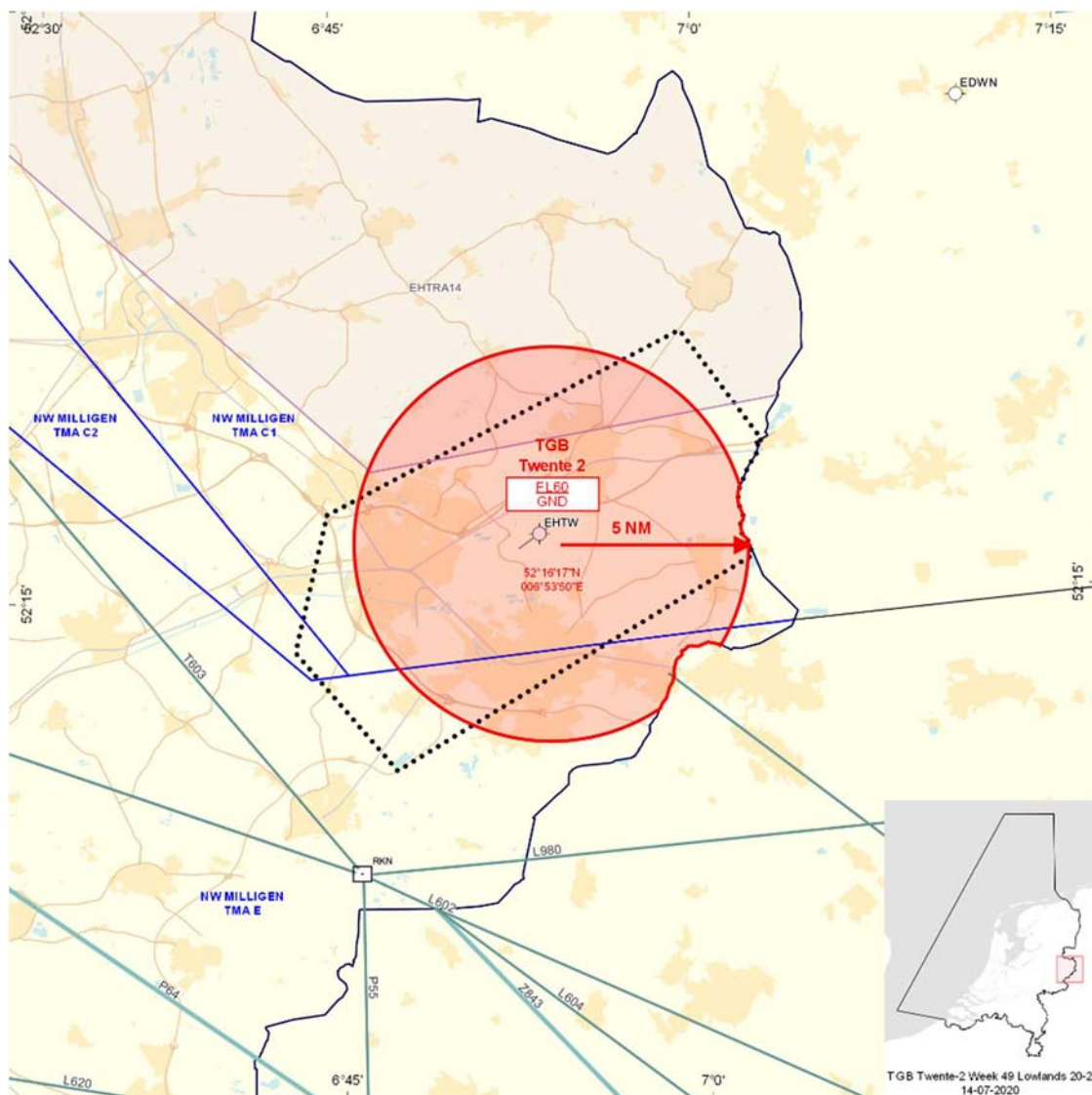
Besluit:

Artikel 1

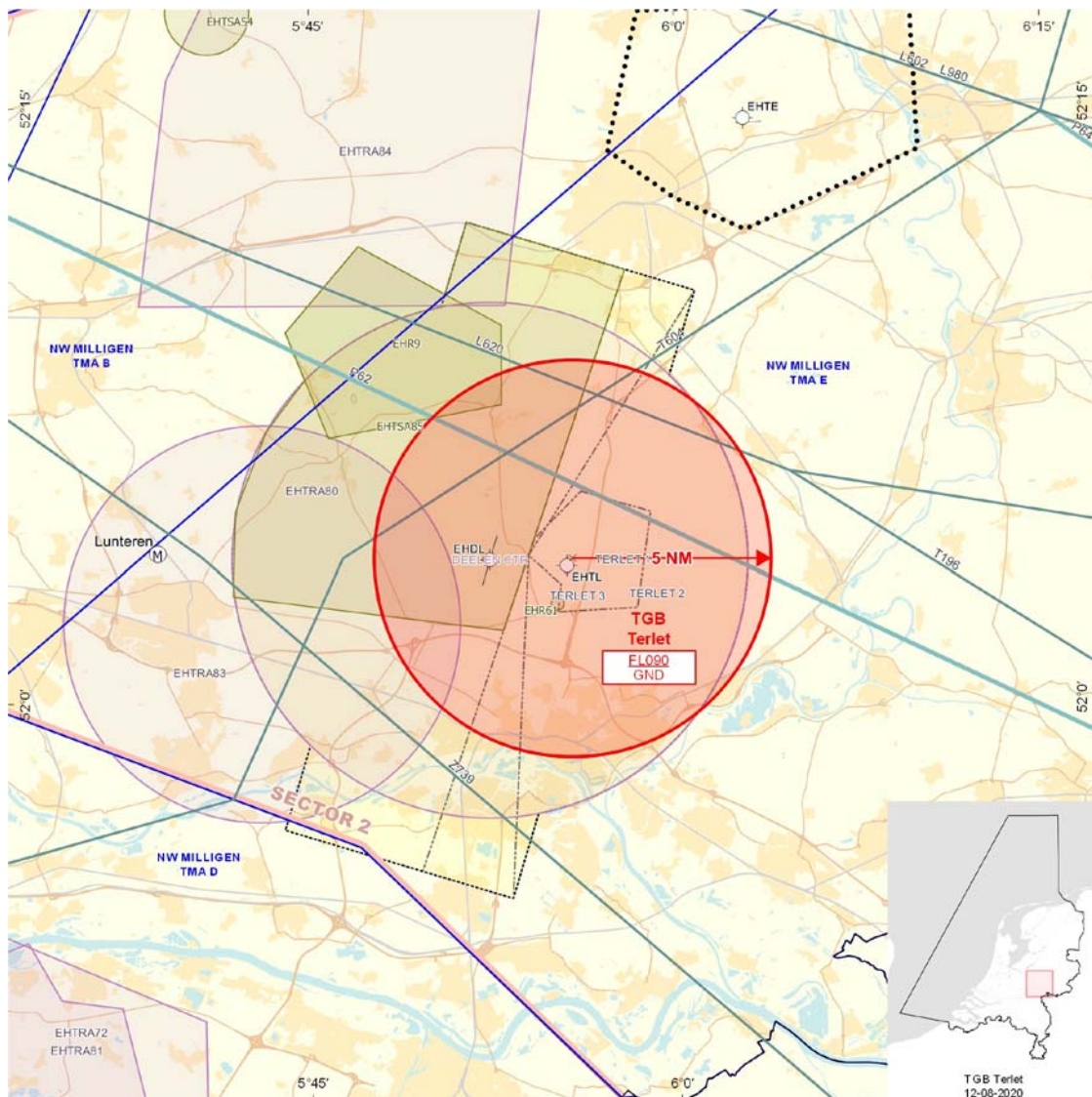
1. Ten behoeve van oefening "Lowlands II" worden als oefengebieden de volgende tijdelijke gebieden met beperkingen (TGB's) aangewezen: TGB Lonneker, TGB Twente en TGB Terlet.
2. De TGB's, genoemd in het eerste lid, worden begrensd door de volgende coördinaten en hoogten:
TGB Lonneker
een cirkelvormig gebied met een straal van vier (4) nautische mijlen met als middelpunt 52°15'11"N 006°54'06"E, uitgezonderd het luchtruim van de Bondsrepubliek Duitsland, van grondniveau tot FL 120 (zie figuur 1);
TGB Twente
een cirkelvormig gebied met een straal van vijf (5) nautische mijlen met als middelpunt 52°16'17"N 006°53'50"E, uitgezonderd het luchtruim van de Bondsrepubliek Duitsland, van grondniveau tot FL 060 (zie figuur 2);
TGB Terlet
een cirkelvormig gebied met een straal van vijf (5) nautische mijlen met als middelpunt 52°03'36.96"N 005°55'41.74"E, van grondniveau tot FL090 (zie figuur 3), met uitzondering van de EHR 9 (Harskamp).
3. De oefengebieden, genoemd in het eerste lid, worden ingesteld op de hieronder genoemde dagen en tijdstippen:
TGB Lonneker
maandag 30 november 2020 van 20:00 uur tot 22:00 uur lokale tijd;
dinsdag 1 december 2020 van 20:00 uur tot 22:00 uur lokale tijd;
TGB Twente
donderdag 3 december 2020 van 15:00 uur tot 23:00 uur lokale tijd;
TGB Terlet
maandag 30 november 2020 van 19:00 uur tot en met 23:00 uur lokale tijd;
dinsdag 1 december 2020 van 19:00 tot en met 23:00 uur lokale tijd.

Figuur 1: TGB Lonneker

Figuur 2: TGB Twente

Figuur 3: TGB Terlet

Artikel 2

1. Voor het gebruik van de in artikel 1, eerste lid, genoemde oefengebieden TGB Lonneker en TGB Twente gelden de volgende regels:
  - a. het uitvoeren van andere vluchten dan de bij de oefening betrokken vluchten in de TGB's is niet toegestaan, met uitzondering van gecoördineerde vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, HEMS- en SAR-vluchten en gecoördineerde vluchten door luchtvaartuigen die vooraf toestemming hebben verkregen van MilATCC Schiphol en tevens van de exploitant van Twente Airport (tel. 053 – 480 00 90), indien deze vluchten van of naar Twente Airport gaan;
  - b. de aan de oefening deelnemende gezagvoerder en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a dienen radiocontact te hebben met MilATCC Schiphol voor het binnenvliegen van het TGB en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door het MilATCC; indien er gecoördineerde vluchten van luchtvaartuigen plaatsvinden die van of naar Twente Airport gaan, dient tevens te allen tijde contact mogelijk te zijn tussen de uitvoerende eenheid, MilATCC Schiphol en de aeronautical station operator van Twente Airport;
  - c. tijdens het vliegen binnen de TGB's Lonneker en Twente dienen de aan de oefening deelnemende gezagvoerders gebruik te maken van een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
  - d. de daadwerkelijke activering en de-activering van de TGB's zal vooraf worden gemeld aan de supervisor MilATCC Schiphol.

- e. indien er in het TGB Twente een overlap in tijd plaatsvindt tussen de oefeningen “Low Lands II” en “Werewolf Resilience”, zullen er schriftelijke werkafspraken worden gemaakt tussen de oefenleiding van “Low Lands II” en Werewolf Resilience” ten behoeve van deconflctie.
  - f. in geval van IFR vluchten (vluchten volgens Instrumental Flight Rules) binnen het TGB dient een afstand van minimaal tweeënhalve (2,5) nautische mijlen van de grens van de Flight Information Region (FIR) van Amsterdam met de Bondsrepubliek Duitsland te worden gehandhaafd.
2. Voor het gebruik van het in artikel 1, eerste lid, genoemde oefengebied TGB Terlet gelden de volgende regels:
- a. het uitvoeren van andere dan bij de oefening betrokken vluchten in het TGB Terlet is niet toegestaan, met uitzondering van gecoördineerde vluchten van de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, HEMS- en SAR-vluchten en gecoördineerde vluchten door luchtvaartuigen die vooraf toestemming hebben verkregen van MilATCC Schiphol;
  - b. de aan de oefening deelnemende gezagvoerders en gezagvoerders van vluchten als genoemd in onderdeel a dienen radiocontact te hebben met MilATCC Schiphol voor het binnenvliegen van het TGB Terlet en dienen te voldoen aan de voorwaarden, gesteld door het MilATCC;
  - c. tijdens het vliegen binnen het TGB Terlet dient de aan de oefening deelnemende gezagvoerders gebruik te maken van een SSR-transponder met mode S of modes A en C;
  - d. de daadwerkelijke activering en de-activering van het TGB Terlet zal vooraf worden gemeld aan de supervisor MilATCC Schiphol, die vervolgens de supervisor LVNL zal informeren;
  - e. de zweefvliegclub Terlet wordt binnen het TGB Terlet in de gelegenheid gesteld om na coördinatie met de oefenleiding van “Low lands II” en OCC DHC gebruik te maken van zweefvliegsectoren; in voorkomend geval worden werkafspraken vastgelegd tussen de genoemde partijen;
  - f. gedurende de uitvoering van de vluchten met Remotely Piloted Aircraft Systems (RPAS) dient te allen tijde contact mogelijk te zijn tussen de uitvoerende eenheid en MilATCC Schiphol, hetzij de plaatselijke luchtverkeersleiding van Deelen;
  - g. tijdens de uitvoering van de vluchten met een RPAS worden de in het “Operations Manual” en “Permit to Fly” opgenomen beperkingen in acht genomen;
  - h. het uitvoeren van de vluchten met een RPAS boven aaneengesloten bebouwing en mensenverzamelingen wordt vermeden, tenzij dit voor het doel van de vlucht noodzakelijk is;
  - i. voor aanvang van de vluchten met een RPAS stelt de vluchtuiterder zich op de hoogte met betrekking tot plaatsen die geschikt zijn voor het uitvoeren van een noodlanding;
  - j. de vliegroute en vlieghoogte worden zodanig gekozen dat in geval van een noodlanding het risico voor derden zoveel mogelijk wordt beperkt;
  - k. waar een overlap in tijd plaatsvindt tussen de oefening “Low Lands II” in het TGB Terlet met de oefening “Werewolf Resilience” in het TGB Deelen, zullen er schriftelijke werkafspraken worden gemaakt tussen de oefenleiding van “Werewolf Resilience” en “Low Lands II” ten behoeve van deconflctie.

Artikel 3

Voor deelnemende helikopters binnen de in artikel 1, eerste lid genoemde oefengebieden;

1. bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte binnen de daglichtperiode 100 voet AGL of incidenteel zoveel lager als in verband met het doel van de vlucht noodzakelijk is;
2. bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte buiten de daglichtperiode 300 voet AGL of incidenteel zoveel lager als in verband met het doel van de vlucht noodzakelijk is;
3. gelden, in aanvulling op de artikelen 7 en 10 juncto 12 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters, voorts de volgende regels:
  - a. laagvliegen is alleen toegestaan voor de luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening;
  - b. het overvliegen van gebieden met aaneengesloten bebouwing waaronder begrepen industrie- en havengebieden en mensenverzamelingen wordt vermeden;
  - c. het overvliegen van bebouwing, met name ziekenhuizen en sanatoria, wordt zoveel mogelijk vermeden;
  - d. de aanvliegroutes en -hoogten, alsmede oefenlocaties zullen zodanig worden gekozen dat geluidshinder zoveel mogelijk wordt voorkomen;
  - e. de vrijstelling van de minimum VFR-vlieghoogte geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht noodzakelijk zijn.

Artikel 4

Aan de gezagvoerders van de militaire en civiele vliegtuigen die deelnemen aan de oefening “Low Lands II” wordt voor vluchten binnen de in de artikel 1, eerste lid genoemde oefengebieden ontheffing verleend van het verbod genoemd in paragraaf SER.5005, onderdeel (f), van verordening (EU)

923/2012 om een VFR vlucht uit te voeren beneden de minimum VFR vlieghoogte. Voor deze ontheffing gelden de volgende voorschriften en beperkingen:

- a. de toegestane minimum VFR-vlieghoogte binnen de daglichtperiode bedraagt 600 voet AGL voor transportvliegtuigen en 1000 voet AGL voor straalvliegtuigen;
- b. de toegestane minimum VFR-vlieghoogte buiten de daglichtperiode bedraagt 1000 voet AGL;
- c. gelden voorts de volgende regels:
  - 1°. laagvliegen is alleen toegestaan voor luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening;
  - 2°. met betrekking tot het vliegzicht en de wolkenbasis gelden de eisen voor VFR-vluchten;
  - 3°. aaneengesloten bebouwing waaronder begrepen industrie- en havengebieden, ziekenhuizen, sanatoria en dergelijke worden vermeden;
  - 4°. de ontheffing van de minimum VFR-vlieghoogte geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht noodzakelijk zijn;
  - 5°. aanvliegroute en -hoogte, alsmede oefenlocaties, worden zodanig gekozen dat geluidhinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Artikel 5

Handelen in strijd met de artikelen 2, onderdeel a, en 3, onderdeel a, van deze beschikking levert een strafbaar feit op ingevolge artikel 33 van het Besluit luchtverkeer 2014.

Artikel 6

Deze beschikking treedt in werking met ingang van maandag 30 november 2020 en vervalt met ingang van vrijdag 4 december 2020.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en zal tevens bekend worden gemaakt door middel van een NOTAM.

*De Minister van Defensie,
voor deze,
De Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit,
J.P. Apon
Commodore*

Tegen deze beschikking kunnen belanghebbenden op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen 6 weken na de dag waarop deze beschikking is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Minister van Defensie, DienstenCentrum Juridische Dienstverlening, ter attentie van de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, Postbus 90004, 3509 AA te Utrecht. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de dagtekening; een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht; de gronden van het bezwaar. Indien onverwijld spoed dat vereist is, het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de rechtbank die bevoegd is. In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat een bezwaarschrift is ingediend.

TOELICHTING

In week 49 wordt de oefening Lowlands II gehouden. Lowlands II is een oefening van het Korps Commandotroepen met intensieve luchtondersteuning. Ter bescherming van deze bijzondere activiteit in de lucht, worden in verband met de veiligheid in de lucht gedurende de bekendgemaakte dagen en tijdstippen de Tijdelijke Gebieden met Beperkingen (TGB's) Lonneker, Twente en Terlet ingesteld. In de uitvoering van de oefening worden de grenzen van de TGB's niet overschreden.

Binnen de TGB's is ontheffing verleend van de geldende minimum vlieghoogte van 1000ft op het uitvoeren van vluchten door civiele en militaire luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening "Low Lands II". De ontheffing van de minimum VFR-vlieghoogte van 1000ft -zie deel 3, hoofdstuk 1, en deel 5 van de bijlage bij verordening (EU) nr. 923/2012 (SERA.5005)- geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht, dus in het kader van de uitvoering van de oefening, noodzakelijk zijn. Dit betekent dat niet continu laag wordt gevlogen.

Voor alle TGB's geldt dat luchtvaartuigen in gebruik bij de Landelijke Eenheid, Dienst Infrastructuur, afdeling Luchtvaart, en luchtvaartuigen ten behoeve van HEMS- en SAR-vluchten en gecoördineerde vluchten het tijdelijke gebied met beperkingen mogen binnenvliegen na toestemming van het MilATCC Schiphol en tevens van de exploitant van Twente Airport, indien deze vluchten van of naar Twente Airport gaan. Dit geldt tevens voor luchthavenluchtverkeer van en naar Airport Twente dat minimaal 24 uur van tevoren is aangemeld.